

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Mens Augustini aperitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

certissima pietate custodi, ut qua IN SOLA SPE A
GRATIE CAELESTIS INNITUR, sua
semper protectione gubernetur.

Viginti quinque alia inconvenientia apponit
Catharinus contra eandem gratuita predesti-
nationis & reprobationis doctrinam. Sed ista vi-
ginti quinque objectiones (inquit Pererius)
non sumenovz, nec recens inventa à Catharino,
vel alio hujus temporis. Sed ista ipsa olim, vi-
viente etiam Augustino, à Massiliensibus, aliis
que Gallie Episcopis, adversus ipsum objecta
sunt. Et tamen non moverunt Augustinum, quo-
minus sententiam suam constanter tueretur, &
peffeveranter teneret usque ad mortem; neque
scandala, si quæ ob id oriebantur, & nonnullis
accidebant curanda esse putavit, judicans esse
passiva, ut que ex incertitia veritatis, & imperitia
Scripturarum nascerentur. Beatus quoque Tho-
mas non minori pietate ac religione, quam in-
genio & doctrinâ prædictus, istiusmodi objectio-
nes, atque offensionibus, & scandalis, nihil
perturbatus aut motus est, nec ab Augustini
sententia abduci potuit. Quin etiam ipsemet A-
postolus, qui tam religiose curabat & cavebat,
ne cui scandalum daret, ut affirmaret se nun-
quam carnes manducaturum, si ob id quisquam
scandalizandus esset: hanc tamen do-
ctrinam predestinationis & reprobationis ho-
minum, licet videret offensionis & scandalo fore
multis veritatis & Scripturæ ignaris; eam tamen
& aperte, & affirmatè, & enucleatè tradere vo-
luit, nec dubitavit illas sententias scriptas in hac
Epistola relinquere: *Miserebor cui miserebor. Non
est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei. Cujus
vult miserebor, & quem vult indurat. An non habet
potestatem sequis lutæ ex eadem massa facere aliud
quidem vas in honorem, aliud in contumeliam?*

Concludamus ergo hunc articulum cum
Magistro sententiarum, libro 1. sent. dist. 41.
cap. 4. *Elegit ergo eos quos voluit, gratia nisi miseri-
cordia, non quia fideles futuri erant, sed ut fideles ef-
ferret, et quæ gratiam dedit, non quia fideles erant, sed
ut fierent. Ita etiam reprobovit quos voluit, non
propter futura merita que prævideret, veritate tamen
realissimâ, & anstru sensibus remotâ.*

ARTICULUS III.

An peccatum originale sit causa repro-
bationis?

Stendimus articulo præcedenti, demerita
personalia, seu peccata actualia, non fuisse
motivum reprobationis negativæ, seu volonta-
tis divine efficacis excludendi reprobos à glo-
ria, nunc breviter discutiendum est, an saltem
originalis culpa fuerit causa motiva illius?

Partem negativam tenent plures ex nostris:
affirmativa tamen videtur probabilior, & do-
ctrinæ D. Augustini & S. Thomæ conformior,
eampque docent plures docti Thomistæ, inter
quos est P. Thomas de Lemos, vir eximie eru-
ditionis & sapientia, & in Augustini doctrinâ
insigniter versatus, qui olim contra Gregorium
de Valentia, & Ferdinandum de Valsidia, in
Congregatione de auxiliis, feliciter disputavit,
& ingeni sui monumenta Sole ipso claraiora re-
liquit, nimirum Tractatum de auxiliis manu-
scriptum, in tres tomos divisum, in quò hanc
sententiam disertè tradit, & variis utriusque S.
Thom. II.

Doctores, Augustini & Thomæ, testimoniis illu-
strat. Hanc etiam se 1. p. quæst. 23. docuisse ait
Cypullus in Tract. de Incarn. quæst. 1. art. 3. du-
bio 1. §. 10. Illi quoque ut probabiliori adhæret
illustrius Dominus Godoy, Episcopus Oxonien-
sis, in manuscriptis Tractatibus de reprobatione.
Horum inharens vestigiis, illam pariter
ut probabiliozem sequar, præcipue propter illu-
strata & expressa D. Augustini & S. Thomæ testi-
monia: *Ab his enim duabus columnis (ut de Augu-
stino & Ambrosio ait Bernardus) crede mihi, dis-
ficile avellor, cum his me aut errare aut sapore fateor.*

§. I.

Mens Augustini aperitur.

Dico primò, juxta Augustini doctrinam, pri-
ma causa reprobationis hominum fuit ori-
ginale peccatum.

Probatum primò ex Augustino de dono per-
sever. cap. 8. ubi ait: *Qui liberatur à massa perditionis,
gratiam diligit; qui verò non liberatur, debitum
agnoscat: nimirum suæ perditionis. Et Epist. 105.
Querimus meritum obdurationis, & invenimus. Me-
rito namque peccati, universa massa damnata est, nec
obdurat Deus impertiendo malitiam, sed non imper-
tendo misericordiam. Querimus autem meritum mi-
sericordie, nec invenimus.*

Secundò, Augustinus, & alii SS. Patres, nomi-
ne dilectionis & odii Dei, predestinationem &
reprobationem intelligunt: juxta illud Apосто-
li, *Iacob dilexi, Esau autem odio habui.* Sed juxta
eundem Augustinum, causa odii Dei erga Esau,
& consequenter erga omnes reprobos, qui per
illum designantur, fuit originale peccatum:
Ergo ex Augustino originalis culpa fuit causa
motiva reprobationis. Major patet, Minor pro-
batur ex eodem Augustino, libro 1. ad Simplic.
quæst. 2. ubi explicans locum illum Apосто-
li, *Iacob dilexi, Esau autem odio habui, ait: Deum odio ha-
bere, non Esau hominem, sed Esau peccatorem. Et ad-
dit, Cur ergo Iacob dilexit, nunquid peccator non
erat? Sed dilexit in eo non culpam quam debebat, sed
gratiam quam donabat. Et Epist. 105. Quis oderat
in Esau antequam secisset aliquid mali, nisi originale
peccatum?*

Tertiò, Idem S. Doctor variis in locis asserit
Deum derelinquere reprobos in massa perdi-
tionis, & non liberare eos (quod est eos repro-
bare, & à gloria excludere) propter peccatum
originale. Celebris est locus in Enchir. cap. 98.
ubi loquens de Jacob & Esau, qui omnium ele-
ctorum & reproborum fuisse typus & figura, sic
ait: *Ambo itaque gemini, natura filij ire nascebantur,
nullis quidem operibus propriis, sed originaliter ex
Adam vinculo damnationis obstricti: sed qui dixit mi-
serebor cui misertus ero, & misericordiam prestabo
cui misericors fuero, Iacob dilexit per misericordiam
gratuitam. Esau autem odio habuit per iudicium de-
bitum. Et libro 2. ad Bonifacium cap. 7. hæc scri-
bit: Vocato datur gratuitum bonum, cuius boni
est vocatio ipsa principium: non vocato redditur ma-
lum, quia omnes rei sunt, ex eo quòd per unum homi-
nem peccatum intravit in mundum. Et paulò post.
Vbi autem dicitur: Ergo cui vult miserebor, & quem
vult obdurat, qui facit aliud vas in honorem, aliud in
contumeliam: bonum quidem in merito & gratis da-
tur, quia ex eadem massa est cui datur: malum verò
merito & debitum redditur, quia in massa perditionis,
malum malo non male redditur.*

Quarto, Voluntas reprobandi, ex eodem Au-
gustino,

gustino, libro 4. contra Julian. cap. 8. & libro 5. cap. 4. & libro 6. cap. 10. est iudicium Dei, & actus iustitiæ vindicativæ: Sed in instanti quo fit reprobatio, Deus nihil potest iudicare & vindicare, nisi solum peccatum originale; fit enim reprobatio eodem modo, & in eodem instanti pro omnibus: in nullo autem conveniunt omnes, nisi in solo originali peccato: Ergo reprobatio hominum, secundum Augustinum, fit ratione culpæ originalis.

- 79 Denique, secundum eundem Augustinum libro 4. contra Julian. cap. 8. libro 2. ad Bonifacium cap. 6. & libro de dono perseverantiæ, cap. 9. 11. & 12. eodem modo fit reprobatio adultorum, ac parvulorum: Sed reprobatio parvulorum fit propter solum originale peccatum, ut constat: Ergo & adultorum, loquendo saltem de reprobatione, prout dicit voluntatem efficacem excludendi à gloria.

§. II.

Quid de Divo Thoma?

Dico secundò, etiam D. Thomam apertissime favere huic sententiæ.

- 80 Probatur multipliciter. In primis enim est expressa autoritas D. Thomæ quæst. 6. de verit. art. 2. ad 9. ubi ait: *Electio Dei quæ unum elegit, & alium reprobat, rationalis est; nec tamen oportet quod ratio electionis sit meritum, sed in ipsa electione ratio est divina bonitas, ratio autem reprobationis est in hominibus PECCATUM ORIGINALE, ut Augustinus dicit. Quo nihil clarius & expressius dici potest.*

- 81 Secundò, Idem S. Doctor illud clarissime docet in cap. 9. ad Rom. tota lect. 3. *Cum omnes homines (inquit) propter peccatum primi parentis damnationi nascantur obnoxii, quos Deus per suam gratiam liberat, solâ misericordiâ liberat, & sic quibusdam est misericors quos liberat, quibusdam autem iustus quos non liberat, neutris autem iniquis. Loquitur autem ibi de liberatione à miseria æterna, seu de prædestinatione ad vitam æternam, ut patet ex verbis antecedentibus: Sic igitur (inquit) non potest esse quod meritâ consequentia gratiam fiat ratio miserendi aut prædestinandi, sed sola Dei voluntas, secundum quam misericorditer, aliquos liberat. Ergo juxta S. Thomam causa reprobationis, seu non liberationis à miseria æterna, in iis qui non sunt prædestinati, inter quos sunt aliqui per Baptismum regenerati, alia non est quam peccatum originale, propter quod omnes homines damnationi nascuntur obnoxii.*

- 82 Tertio, Idem Sanctus ibidem lect. 4. exponens cur homo luto comparetur, ait: *Humana natura vilitatem habet ex sua materia, quia, ut dicitur Genes. 2. fecit Deus hominem de limo: sed majorem vilitatem habet ex corruptione peccati, quæ per unum hominem in hunc mundum intravit, & ideo homo luto meritò comparatur.... Similiter & Deus liberam habet potestatem ex eadem corrupta massa generis humani, sicut ex quodam luto, nulli faciendo injuriam, quosdam homines facere preparamos in gloriam, quosdam autem in miseria (peccati scilicet originalis) derelictos: Ergo ex D. Thoma, prima causa ob quam Deus quosdam in miseria derelinquit, seu reprobat, & ad gloriam æternam non preparamos, est peccatum originale.*

- 83 Denique, Ne quis dicat D. Thomam hanc mutasse sententiam, & oppositum docuisse in summa Theologica, quæ est veluti ultimum ejus testamentum, ex illa etiam in confirmationem ejusdem sententiæ, tria testimonia deprimam.

A Primum sumitur ex hac quæst. art. 1. ad 3. ubi docet quod prædestinatio hominum in vitam æternam, est à statu miseriæ, non vero Angelorum. Hinc enim evidenter sequitur, reprobationem hominum esse eorum relictionem in miseria, in quam per peccatum originale incidunt, proindeque causam reprobationis hominum esse peccatum originale.

Secundum habetur in eadem quæst. art. 5. his verbis: *Voluit igitur Deus hominibus quantum ad aliquos quos prædestinat, representare suam bonitatem, per modum misericordiæ, parcendo, & quantum ad alios quos reprobat, per modum iustitiæ, puniendo. Et hæc est ratio quare Deus quosdam eligit, & quosdam reprobat. Et hanc causam assignat Apostolus ad Roman. 9. dicens, Volens Deus ostendere iram, id est vindictam iustitiæ, & notam facere potentiam suam, sustinuit, id est permisit, in multa patientia vas iræ aptum in interitum &c. Ex qua S. Thomæ doctrina, Apostoli autoritate confirmata, evidenter patet, quod Deus homines non reprobat, nisi ex iustitia, iramque seu vindictam iustitiæ ostendere volens, ac proinde supponendo aliquam culpam ex parte hominis: Sed non culpam actualem, ut ex eodem S. Doctoris articulo præcedenti offendimus: Ergo saltem culpam originale.*

Confirmatur: D. Thomas ibidem ait, *Quod Deus voluit quantum ad aliquos quos prædestinat, suam representare bonitatem, per modum misericordiæ, parcendo. Parcere autem significat alicuius debiti condonationem: ex quo sequitur quod aliquos reprobat, non parcendo, hoc est eis aliquod debitum per peccatum originale contractum non condonando.*

Dices forte, D. Thomam nomine reprobationis intelligere non voluntatem intentivam exclusionis à gloria, sed executivam, quæ ad illam terminatur ut penam, & ex motivo puniendi.

Sed contra: In eodem sensu loquitur ibi de reprobatione, ac de prædestinatione: Sed loquitur ibi de prædestinatione, ut est in ordine intentionis: nam illo testimonio utuntur Thomistæ ad probandum voluntatem gloriæ intentivam, esse purè gratuitam, & à meritorum prævisione independentem: Ergo etiam ibidem loquitur de reprobatione, ut est in ordine intentionis, seu de voluntate efficaci excludendi reprobos à gloria.

Tertium testimonium sumitur ex 2. 2. quæst. 1. art. 5. ad 1. ubi S. Thomas docet, auxilium gratiæ ad diligendum Deum & proximum, & ad credendum articulos fidei, quibusdam denegari in poenam peccati originalis. Hoc (inquit) auxilium quibuscumque divinitus datur, misericorditer datur: quibus autem non datur, ex iniustitia non datur, in poenam præcedentis peccati, & saltem ORIGINALIS PECCATI, ut Augustinus dicit in libro

E de corrept. & gratis. Ex quo loco hoc potest argumentum desumi. Illud est causa reprobationis, quod est causa primi effectus illius; prædestinatio enim & reprobatio, ex parte actuum divini intellectus & voluntatis, nullam possunt habere causam, sed solum ex parte effectuum qui ad illos consequuntur. Unde S. Thomas ibi art. 5. in corp. ait: *Nullus fuit etiam in sane mentis qui diceret merita esse causam divini prædestinationis ex parte actus prædestinantis. Sed peccatum originale, juxta S. Thomam, est causa primi effectus reprobationis, scilicet denegationis primæ gratiæ, ad credendum & diligendum Deum: Ergo ex S. Thoma, peccatum originale est prima causa reprobationis.*